

Dones i ciència: claus del futur

Les tecnologies són la punta de llança del desenvolupament de la civilització humana moderna i és fonamental que les dones s'impliquen en la transformació social que suposa aquesta revolució tecnològica per a construir un món més just i solidari. A més, en uns moments d'incertesa a l'hora de trobar llocs de treball, d'acord amb la formació personal de cadascú, cal destacar que les carreres amb més futur laboral són les relacionades amb les Ciències, la Tecnologia, l'Enginyeria i les Matemàtiques, que en anglès s'engloben sota l'acrònim STEM.

He esgrimit dues raons, cadascuna amb el seu grau d'abstracció, per a justificar la importància que hi haja més dones formades en l'àmbit científicotecnològic, però la realitat és que les xiques es resisteixen a cursar estudis dins aquest àmbit. Els motius cal buscarlos en una arrelada combinació d'estereotips, expectatives dels pares, falta de referents femenins, desconfiança cap a les matemàtiques i una utilitat social poc visible, que porten les universitàries a apuntar-se majoritàriament a les disciplines sanitàries, a les humanitats o a les ciències socials i jurídiques. Així, encara que les dones són majoria en les universitats espanyoles, representen un percentatge molt baix de l'estudiantat de la branca d'enginyeria i arquitectura.

El fenomen no és nou i es reproduïx en major o menor mesura en altres països (als EUA, només hi ha un 14% d'enginyeres), però hi ha cada vegada més preocupació en les universitats, que veuen que, any rere any, van perdent alumnes en aquests estudis. Ara bé, el problema no és només universitari, de fet en entrar en la majoria de llars i tendes de joguets s'adverteix que aquests joguets reproduïxen l'estereotip d'una societat desigual, en la qual la dona neteja, ensenya i cuida de bebès i malalts, mentre que l'home construeix, inventa i crea, estrany a les tasques de la llar, açò sense entrar en la discriminació contra les dones en el marc de les religions. Aquesta segregació per sexes en tots els àmbits de la vida es tradueix clarament en els itineraris educatius que trien els alumnes i les alumnes des de l'ensenyament secundari obligatori, passant per la formació professional i finalitzant en els estudis universitaris. Com hem assenyalat, algunes disciplines acadèmiques continuen associades als diferents rols assignats a homes i dones. Així, ens trobem

amb una presència minoritària de dones en les carreres científiques o tecnològiques. Malauradament, el món de la tècnica i la ciència és considerat un món masculí, i això que no és cert que a les xiques se'ls donen pitjor les disciplines tècniques, de fet, aquelles dones que acaben estudiant aquestes titulacions obtenen en mitjana millors resultats que els xics.

A l'Escola Superior de Tecnologia i Ciències Experimentals (ESTCE) de la Universitat Jaume I som conscients d'aquesta situació i des de fa temps estem portant a terme accions per a actuar des d'edats primerenques, donar més visibilitat a les dones enginyeres, i mostrar a les joves l'existència de referents femenins en l'àmbit científic i tecnològic. També pretenem reforçar la coeducació en els instituts i universitat per a trencar els estereotips de gènere i augmentar les accions informatives, explicades per dones científiques i enginyeres, així com donar suport a programes d'enginyeria social.

Entre les accions concretes ja consolidades que portem a terme des de l'ESTCE està l'organització, amb la col·laboració de la fundació Isonomia i la Unitat d'Igualtat, de la campanya, *Enginyera, per què no?*, campanya que pretén acostar a l'estudiantat de secundària i batxillerat la realitat del mercat

No és cert que a les xiques se'ls donen pitjor les disciplines tècniques. Les dones que estudien aquestes titulacions obtenen en mitjana millors resultats que els xics

laboral en relació amb les enginyeries, les possibilitats existents i ajudar-lo a reflexionar sobre el paper d'homes i dones en la construcció d'una societat que pugui comptar amb una participació equitativa d'ambdós sexes en tots els àmbits, donant a conèixer la trajectòria i experiència de diferents dones en l'àmbit de les enginyeries i posant de manifest que les enginyeries i les ciències, en totes les seues branques, també són professions per a dones.

Aquest curs, la campanya *Enginyera, per què no?*, s'iniciarà amb l'organització a la Llotja del Cànem, els dies 5, 6 i 7 d'octubre, de les jornades: *Dones, ciència i enginyeria*, on participaran **Maria Villarroja**, directora de l'Associació de Dones Científiques i Tècniques, **Ana Puy**, directora de la Unitat de Dones i Ciència (Ministeri d'Economia i Competitivitat) i **Maria Vallet**, proposada per l'ESTCE com a doctora honoris causa de la nostra universitat, que ens parlaran sobre *Dones en enginyeria: fites, èxits i entrebanes*. El paper dels organismes públics en la promoció de les dones en la ciència i la tecnologia i Científiques i Enginyeres en el segle XXI, respectivament.

Esperem que aquestes jornades, que s'emmarquen dins dels actes del vint-i-cinquè aniversari de la Universitat Jaume I, i se celebren en un edifici històric de la ciutat de Castelló com és la Llotja del Cànem (any 1606), siguin d'interès per a la societat en general i contribuïsquen a la difícil tasca de reparar el dèficit històric de dones en ciència i tecnologia.

El futur del nostre planeta depèn de la possibilitat de donar a les dones l'accés a la ciència i al lideratge tecnològic (frase adaptada d'una citació de **Rita Levi-Montalcini**). =

*Director de l'Escola Superior de Tecnologia i Ciències Experimentals. Universitat Jaume I

